

Tā, piemēram, kolhoza «Zelta vārpa» priekšsēdētājs Vladislavs Valters.

Viņš te strādā vienpadsmito gadu, kopš kolhozu apvienošanas un «Zelta vārpa» dibināšanas, un, jautāts par pašfinansēšanos, noteikti izbrīnā sarauks uzacis un pārvaicās: «Pašfinansēšanās? Kas tā tāda?! Vai tad ir iespējams saimniekot arī citādāk? ...»

«Zelta vārpa» stabili turas otrajā vietā rajonā aiz agrofirmas «Krasnij Oktjabrj». Republikā — 56. vietā (tātad — pirmajā simtnēkā).

Ir novembris, un Vladislavu Valteru es atļāujos traucēt atvaļinājuma laikā viņa tīkamajā mājā pie Līvāniem. Tūdaļ gribu apmierināt zinātkāri, tāpēc ķeros vērsm pie ragiem:

— Vai tiešām vienmēr esat strādājuši tikai ar peļņu!

— Lielāku vai mazāku, bet peļņu gan. Pēdējos gados — bāri miljonam, tā ap pusotra miliona.

Sogad raža nebija sevišķi laba, o pārsvarā pieturējās slikts laiks. Mūs ietekmē Daugavas līmenis, bet šoruden Daugava ienāca atpakaļ savā gultnē tikai septembra beigās. 1986. gadā novācām 270 centnerus kartupeļu, šogad — 30... No dažiem laukiem vispār nebija ko novākt.

— Jūs esat ļoti atkarīgi no dabas un laika apstākļiem...

— Ļoti. Bet cik gadiem vajadzēja paiet, kamēr ieskaidrojām rajona vadītājiem, ka mēs nedrīkstam sākt sēju tikpat agri kā citas saimniecības! Nu tagad mums liek mieru. Bet — mainās priekšnieki, un atkal ieskaidro mums no jauna, paiet gads, kamēr mūs saprot.

— Un tomēr, arī «slapjajos gados» jūsu saimniecības bankas konts tukšs nav stāvējis. Kā to panākat!

— Mūsu cilvēki ir ļoti saprotoši. Strādās, ja vajadzēs, gan brīvdienās, gan svētkos. Zemnieks zina — ja saule spīd, tad ir āsarauj! Saprot, ka viss tikai no darba atkarīgs.

No 15. aprīļa līdz 15. oktobrim manis šeit nav. Atskrienu tikai nakts melnumu pārļaut. Spēlālisti mūsu saimniecībā strādāt prot, taču pašam arī jābūt uz vietas. Tā iesākts, tā pierasts. Ja manis saimniecībā nav, darbs uzreiz piet savādāk... Bet tā jau ir visur!

Esam iedibinājuši savas tradīcijas. Piemēram, Jāņos nekad netrādājam.

Aizvadītajā gadā jutām, ka rokas mums kļuvušas brīvākas. Tomēr uzskatu, ka zinās, ko mums jāpērs, bieži vien vēl ir pārāk tikas, nevajadzīgas. Piemēram, atru nedēļu jāuzrāda, cik degvielas esam izmantojuši, cik vēl tlikusi. Šī informācija jādod Lauktehnikai», bet degviela pēc tam tik un tā jāpieprasa gan Lauktehnikai», gan katru reizi ēkabpils naftas bāzē. Es saprotu arī: ja mēs paziņojam, cik esam zlietojuši un cik vēl atlicis, tad Lauktehnikas» darbinieks paska-

Preiļu rajona agrorūpniecības apvienībā man teica tā:

— Ir jau rajonā arī tādi priekšsēdētāji un saimniecību direktori, kurus pārēja uz pašfinansēšanos neuztrauc. Viņi vienmēr ir pelnījuši naudu un vienmēr rīkojušies

Paši ar savu NAUDU

tās papīros un pats pasūta mums degvielu. Tur taču sēž inženieris, kas atbild par šiem jautājumiem! Kāpēc tad mums vēl jātērē laiks? Līdzīgu piemēru ir daudz.

— Kā jūs izjūtat šo pretrunu, kas pārkārtošanās laikā saasinājusies un tagad ir kļāji redzama: rīkotāji izrīko, dzīvo savu «papīru dzīvi», bet darītāji dara un visu galu galā izšķir viņu paveiktai! — Domāju, ka daudz kas ir atkarīgs no darba apmaksas. Saim-

niecības speciālisti saņem tikai 80 procentus no algas. Ja plānu izpildām, tad starptību mums samaksā. Taču RARA speciālistiem katru mēnesi izmaksā 90% no algas. Vai tad nebūtu tikai godīgi, ja arī viņi saņemtu tikpat, cik mēs? Un arī rajona izpildkomitejas un partijas komitejas darbinieki — visi taču ir ieintēti lauksaimniecības produkcijas ražošanā! Tāpat — 80% — vajadzētu maksāt arī Valsts agrorūpniecības komitejas darbiniekiem.

Tad mūsu darbs viņiem daudz vairāk rūpētu.

Tagad viss atkarīgs no priekšnieku caursišanas spējām. Brauc uz Rīgu, uz Agrorūpniecības komiteju, lūdzas, it kā priekš sevis. Taču fermu remontam, piemēram, vajag materiālus. Ar lielu runāšanu kādu trešo daļu no prasītā atmet. Nākamreiz atkal brauc «izsist»... Bet kāda tur jēga un vai tas vispār ir darbs? ...

Nu jau lauvās tiesu saņem agrofirmas. Arī mūsu rajona firmai «Krasnij Oktjabrj» iedalīja sešus vācu kombainus. Darba ražība viņiem celsies divas reizes. Bet kā mēs ar pašmāju kombainiem varam pacelt darba ražību? Nekādi. Daža laba firma vēl nav sevi nemaz pierādījusi, bet tai jau dod un dod. Uz kā rēķina? Uz mūsu, pārējo saimniecību, rēķina. Citi brauc ar volgām, man — septiņus gadus vecs, norakstāms uaziks.

Pēdējos divos gados dzīvojam mazliet normālāk, bet agrāk bija tā — saimniecības, kurām ražošanas līmenis ir daudz zemāks nekā mums, saņem Vissavienības sociālistiskās sacensības uzvarētāja karogu par lopu ziemošanu. Par ko saņemt? Par kāpinājumu. Kaut vai no nulles, bet viņš skaitās paaugstinājis ražošanas līmeni, pat par 10%. Ko var kāpināt tie, kas slauc 5000 kilogramu no govīm? Labi, ja var noturēt tādu izslaukumu. Tas ir vienkārši neejdzīgi! Pēdējos piecos gados rentabilitātes līmenis mums turas ap 28%. Ko mēs varam kāpināt? Līdz ar to visas piemaksas mūsu darbiniekiem nevis palielinās, bet samazinās.

Nemītīgi tiek atbalstītas atpalikušās saimniecības — tur ceļ ciematus, bērnodrēzus, klubus, bet lauksaimniecības produkcijas no viņiem kā nav, tā nav.

— Sociālās sfēras attīstīšana atmaksājas pēc gadiem...

— Bet pa šiem gadiem būs nogremdētas labākās saimniecības. Vai tad mēs neattīstām sociālo sfēru? Skola noiega, celsim jaunu. Liekam pamatus bērnodrēzum. Ceļam individuālās mājas, kādi pieci seši pieteikušies būvēt. 1988. gadā sāksim, pusi kolhozs apmaksā.

Uzcēlām trešo 27 dzīvokļu māju, kopā ar komunikācijām samaksājām 700 000 rubļu. Citos kolhozos, kas skaitās mazrentabli, tādas pašas mājas būvē par valsts naudu. Es gan arī zinātu, kā savu naudiņu izmantot!

— Toties jums paliek gods, ka protat saimniekot! Garīgās vērtības, tā sakot...

— Jā, tikai tās. Esmu lūdzis, lai man katru gadu piešķir tiesības uz vienu vieglo automašīnu. Pārējām saimniecībām lai dod miljonu, man — tikai atļauju par savu naudu nopirkt automašīnu. Nē, arī to es neesmu panācis. Neiznāk, man atbild. 1986. gadā nodevām valstij 200 tonnas